

l'hi han tinguda prop de 400 anys).

Una altra dada dins el to del que conta el *Corbatxo* trobem en una cèdula escrita per Coromines en una seva excursió empordanesa de 1898: «herba *sibina*: mena de planta que En Tomeu m'ha ensenyat al Puig de Bassegodà, i que fa anar calent: és dona a les dones per posseir-les; [apuntat] a can Serrat de Bassegodà»¹ (cf. la recepta de Micer Johan per a dones en *AlcM*).

Pel que fa a les variants fonètiques no són gaire exactes, i menys són completes, les indicades en *AlcM*¹⁰ *Sevina* i *sivina* estan força esteses popularment (però és desproporcionat que a la darrera li assigni rang literari —és la menorquina!— quasi equiparant-la a *savina*). La darrera no és solament de les dues balears, com ell diu, car l'acabem de veure a l'Empordà, i jo la tinc anotada del Ross. (Salses, 1960, i fem cabal del fet que a les Corberes hi ha més *savines* que enlloc on soni la llengua nostra), i en un altra serralada que n'és plena (*sibinas* a Alcúdia de Beo, a l'Espadà, 1961). També se sent en molts punts la forma normal: no sols la recordo de llocs del cat. or., sinó que vaig sentir-la en altres dos paratges de gran abundor: al Maestrat (*sabines* Vistabella, 1935), i als dos extrems de Formentera (*sevina*, 1963), i AMAlcover la veu com a pròpia d'Eivissa (infra). Tinc nota de *sabina* en l'alt-aragonès de Bielsa i Oz de Tena (1965-6).

Crida l'atenció la gran extensió de la forma amb *e* dins els parlars occidentals (no fem cas, però, de la grafia *sevina* d'Aversó, que deu ser oriental, perquè també posa *sevoga* i *sevay*). En el P. Val. ho trobo amb *e* pertot (llevat de Vistabella): Valor-Giner (1950-55) *sevina*; m'ensenyen una *sevina*, mata silvestre, a la Torre les Maçanes (1963), i amb *e* ho tinc anotat de Beneixama, Agres i Bel; i així va seguint per les terres de l'Ebre: *sevina* mates boscanes vistes al Lloar, Ull-demolins i la Pobla de Cérvoles (aquí *sab-* i *seb-*). Com que al capdavant l'avançament de timbre fins a *sivina*, pressuposa una assimilació partint de *sev-* (com en *istiu*, *istil*, *pitiit*, *sibiui*), no és desentraonat suposar que això es degui a una pronúncia arabitant *sābina*²⁴⁰

Però com que també és amb *e* a l'Alt Urgellet (*rōg* de la *sebina*, damunt Noves; el paratge d'escleres i cingleres dit les *Esquitges* me'l descriuen a Argollell: «són roques i *sebines*», 1964) i *Esbar-sebina* a la Conca de Tremp, no creiem ja en l'intermediari àrab. Hi pogué haver contaminació ja molt antiga de la família de *SAEPES* i *SAEPTUM* 'tancada, cleda', a causa de l'ús de la savina en barreres rústiques, en tant que fusta incorruptible per la intempèrie; car notem que per les cites d'*AlcM* consta que l'empraven a Eivissa per a cercols en el S. XVII, a Oz per fer un «cingllo», i per a enramades a Mallorca. En efecte les biguetes han estat molt usades per a tal construcció a Eivissa: «que dels [sic] tagells no pugan excedir de 15 sous per cent, so pena de 10 lli., y los tagells perduts --- y los escarrasons de *sevina* 15 sous la dotsena, so pena de 5 lli.» a. 1655 (BSAL v, 185a).

El que ens consta ara inequívocament és que el mot es pronuncia amb *v* labiodental pertot on es distingeix fònicament de la *b*, tant en els textos antics, com en

tots els parlars moderns que no han neutralitzat ho tinc amb labiodental a Castalla, Torre les Maçanes, Agres, Beneixama, Lloar, Eivissa, Formentera i Maó, mentre que ho vaig anotar amb *b* a Alcúdia-Beo, Vistabella, Bel, Ulldemolins i Pobla de Cérvoles, que són localitats valencianes o veïnes del Priorat però ja confonen.

DERIV : *Savimar* 'bosquet de savines': at *sivina* accident de la costa de Maó (1964); a Eivissa (BDLC XIII, 31, com a apellatiu, i també Puig des *Sevina* vora la punta SO. de l'illa (1963); a Formentera és el nom d'un dels poblets de l'illa, el del port (mapa, 043 × 471). A la Serra de Mariola: el *sevinâr* Beneixama (= IGC 56' × 44'), *Racó 'l sevinâr* damunt d'Agres (1963). *Savimera Savinó*. +*Savi* adj. del pelatge dels cavalls, rosadenc blavós, pel color de l'endodermis de la savina (Burriana, 1364, cf. cast. *savino* arag. 1364, 1415), Terrado (*ArchFilAr.* xxxvi, 96).

¹ Importa per a la gènesi de la seva novella cabdal, la trilogia del *Bajalta*: en el capítol final del primer llibre, el deuteragonista maligne, el cabrer *Silèn*, abeurà les dones, assedegades en el maldar del setge, amb una beguda afrodisíaca, d'on l'escena lúbrico-tràgica del desenllaç. En altres notes de l'excursió al Bassegodà de 1898, es parla bastant d'un cabrer de tarannàs deshonestos i demoníacs: n'he citada en aquest llibre alguna d'inèdita, i la cosa la descabdella més en un *Elogi* de 1921, O. C. 1510a23-29, b24-28. No sé si aquest Tomeu i aqueix cabrer eren una mateixa persona; en tot cas això prova que la figura de Silèn, tingué aquí una primera arrencada, i que l'escriptor anà gestant la novella des de la seva joventut. No gaire després del començament del llibre segon, *Pigmalió*, fa un paper molt reiterat un robust i enèrgic veterà carlí, a qui dona el nom de *Tomeu* (O. C., 163-169). —² De fet el mot degué pertànyer, sigui al mossàrab dels moriscos expulsats, sigui a l'«afro-romànic». Simonet registra *šabīna* en hispano-àrab (*Glos.*, p. 571) i Colin troba *šbēnyā* en l'àrab cabileny dels Anjra (O. de Ceuta) com a nom d'una «conifera indéterminée», però ell mateix ja suggereix vacil·lant el «juniperus sabina» (*Hesperis* vi, 69). Encara que ell mateix i ja Simonet pensen en *SAPINUS*, -INEA, ètmon del fr. *sapin* 'avet' i ell diu que *šbīna* és «sapin» a Tetuan, no hi puc creure: per més que s'hagi plantat algun avet de jardí o verger a Tetuan, és clar que el nom que li donin ara els moros no prova gran cosa, puix que l'avet no és d'aquells climes: hi ha raó per creure que també en les fonts citades per Simonet hi ha malentès, i que a Tetuan es tractarà d'un nom indígena de la savina, confós amb el fr. *sapin* que oïen als importadors.

Savira, V. *civera Savoga*, V. *saboga Savotiana*, del NL *Savoia Savuc*, *savuguer*, *-vuquer*, V. *saic Sāvulo*, V. *saboga Saxell*, V. *sas* i *xeixa*, *saxàtil* i *saxícola*, cultismes formats amb el ll. *saxum* 'penya', i cf. *salsufragi* i *sas* (n. 3 i 13) *Saxifraga*, *saxifragàcies*, V. *salsufragi*